

CJUE afirma ca decizia ICCJ privind prescripția nu este conforma cu dreptul UE și nu se aplica la cauzele pe rol

Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) a stabilit joi ca decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție de extindere a aplicării prescripției în dosarele penale pentru perioada 2014 - 2018 nu este conforma cu dreptul UE.

CJUE a mai stabilit ca decizia ICCJ privind prescripția nu se aplica la dosarele aflate pe rol.

'Curtea precizeaza ca, având în vedere importanța pe care o are principiul autorității de lucru judecat în dreptul Uniunii, acest drept nu impune repunerea în discuție a hotărârilor care au dobândit autoritate de lucru judecat și care au constatat, în aplicarea deciziei din anul 2022 a ICCJ, prescripția raspunderii penale pentru fraude grave care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii', precizeaza CJUE.

Conform CJUE, pe de alta parte, cu toate acestea, o hotărâre care face obiectul unui recurs în casație nu poate, în principiu, sa fie considerata o hotărâre care a dobândit autoritate de lucru judecat.

Concret, în mai 2022, Curtea Constituțională a dat o hotărâre care reglementa cauzele de întrerupere a termenului de prescripție în materie penală, care se aplica pentru perioada 2018 - 2022.

Ulterior, Instanța suprema a stabilit mai întâi ca decizia CCR se aplica retroactiv pâna în anul 2014.

Problema a fost ridicata la CJUE în dosarul 'Lin', în care au fost date doua hotărâri privind prescripția - Lin I (iunie 2023) și Lin II (16 iulie 2026).

Hotărârea Lin I din 24 iulie 2023 se referea la mai mulți cetățeni români condamnați la pedepse cu închisoarea pentru evaziune fiscală. Aceștia contestasera condamnarea lor susținând ca, în temeiul standardului național de protecție referitor la aplicarea retroactiva a legii penale mai favorabile (lex mitior), raspunderea lor penală era prescrisa.

Acești cetățeni români se bazau, pe de o parte, pe doua decizii ale Curții Constituționale a României pronunțate în anii 2018 și 2022. Aceste decizii invalidasera o dispoziție națională care reglementa cauzele de întrerupere a termenului de prescripție în materie penală, astfel încât, pe o perioada de aproape patru ani, dreptul român nu prevazuse nicio cauza de întrerupere a acestui termen.

Cetățenii menționați se întemeiau, pe de alta parte, pe o decizie din anul 2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție din România, prin care s-a statuat ca aceasta inexistența a unor cauze de întrerupere a prescripției se aplica și infracțiunilor savârșite între anul 2014 (momentul adoptării dispoziției neconstituționale) și anul 2018 (data adoptării primei decizii a Curții Constituționale), în temeiul principiului aplicării retroactive a legii penale mai favorabile.

Curții de Justiție a UE i s-a solicitat în esența sa se pronunțe cu privire la conformitatea acestor diferite decizii pronunțate de instanțe române cu dreptul Uniunii, în special cu dispozițiile care urmaresc combaterea eficienta a fraudei care aduce atingere intereselor financiare ale UE.

În Hotărârea Lin, Curtea a amintit ca statele trebuie sa se asigure ca normele privind prescripția prevazute de dreptul național permit o represiune efectiva a infracțiunilor legate de fraudele care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene, în scopul de a evita un risc sistemic de impunitate a unor astfel de infracțiuni.

Prin urmare, Curtea a statuat ca instanțele române trebuiau să lase neaplicat standardul național de protecție referitor la lex mitior astfel cum fusese consacrat prin decizia din anul 2022 a ICCJ. În schimb, ea a constatat conformitatea cu dreptul Uniunii a deciziilor Curții Constituționale a României pronunțate în anii 2018 și 2022, deoarece acestea puneau în aplicare principiul legalității în materie penală și prezentau un risc sistemic de impunitate de o amploare mai redusă decât aplicarea standardului național de protecție al lex mitior consacrat prin decizia din anul 2022 a ICCJ.

În urma Hotărârii Lin, ICCJ a statuat însă, în anul 2024, ca instanțele române nu pot lăsa neaplicată decizia sa din anul 2022 fără a aduce atingere principiilor legalității în materie penală și interdicției 'lex tertia'.

'În Hotărârea Lin II pronunțată astăzi, Curtea constată în esență ca această abordare a ICCJ nu este conformă cu dreptul Uniunii', se arată în decizia postată pe site-ul CJUE.

CJUE mai spune că interdicția impusă prin Hotărârea Lin instanțelor române de a aplica decizia din anul 2022 a ICCJ se înscrie în continuarea unei jurisprudențe consolidate a Curții și prezintă astfel un caracter previzibil.

În plus, Curtea insistă asupra faptului că în Hotărârea Lin a constatat ea însăși că această decizie din anul 2022 generează un risc sistemic de impunitate pentru fraudele grave care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii.

'Așadar, nu poate fi identificată nicio incertitudine în materie, instanțele române fiind obligate să considere, în conformitate cu Hotărârea Lin, că un asemenea risc este stabilit', subliniază CJUE.

Curtea precizează că, având în vedere importanța pe care o are principiul autorității de lucru judecat în dreptul UE, acest drept nu impune repunerea în discuție a hotărârilor care au dobândit autoritate de lucru judecat și care au constatat, în aplicarea deciziei din anul 2022 a ICCJ, prescripția răspunderii penale pentru fraude grave care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii.